

8. marts 2021
Sagsnr.: 20/11053
Klagenr.: 1014124
ATH

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

STADFÆSTELSE af afslag på dispensation i sag om gennembrud af dige i Holbæk Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter museumslovens § 29 a, stk. 1, jf. § 29 j, stk. 2, jf. § 29 t, stk. 1.¹

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Holbæk Kommunes afgørelse af 31. august 2020 om afslag på dispensation til etablering af et gennembrud i dige (F1) i skellet mellem matr. nr. [REDACTED] og matr. nr. [REDACTED] .

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet² og gebyrbekendtgørelsens § 2.³ Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. museumslovens § 29 x.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

**MILJØ- OG
FØDEVAREKLAGENÆVNET**
Toldboden 2
8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00
CVR-nr. 37795526
EAN-nr. 5798000026070
nh@naevneneshus.dk
www.naevneneshus.dk

¹ Lovbekendtgørelse nr. 358 af 8. april 2014 af museumsloven med senere ændringer.

² Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

³ Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 20. september 2020 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ejendommens ejer.

Klager har anført, at et gennembrud i diget vil sikre en adgang mellem klagers marker, hvorved klager undgår at skulle køre en væsentlig omvej ad A1, som er meget trafikeret.

Klager har endvidere bemærket, at det ansøgte kun er 14 m bredere end det gennembrud, som det ifølge Holbæk Kommune er muligt at dispensere til.

2. Sagens oplysninger

2.1 Ejendommen

Det omhandlede dige F1 har et ca. 211 m langt nordvest-sydøstgående forløb og ligger nord for Ugerløse i et område med åbne dyrkede marker langs med A1.

Diget løber langs et ejerlavsskel mellem matr. nr. [REDACTED] og matr. nr. [REDACTED]. Diget afgrænses i syd af et mindre vandløb og mod nord ved skellet til matr. nr. [REDACTED]. Diget indgår i et netværk af diger i den sydøstlige del af ejerlavet F5.

2.2 Den påklagede afgørelse

Holbæk Kommune har den 31. august 2020 meddelt afslag på dispensation til etablering af et 24 m bredt gennembrud i dige F1 i skellet mellem matr. nr. [REDACTED] og matr. nr. [REDACTED].

Det fremgår af afgørelsen, at Holbæk Kommune den 7. maj 2020 modtog en ansøgning om dispensation til et gennembrud på 24 m af dige F1. Ansøgningen var begrundet i et ønske om at sikre gennemkørsel mellem klagers marker på hver side af diget uden at skulle køre ud på A1, der er stærkt trafikeret. Klager har indtegnet en rute på ca. 780 m, som klager ville skulle køre på vejen, hvis der ikke gives dispensation. Gennembruddet er søgt placeret i den sydlige ende af diget umiddelbart øst for vandløbet, således at diget afkortes med 24 m.

Diget blev besigtiget den 25. juni 2020, hvor kommunen konstaterede, at diget både består af sten og jord. Diget er ca. 5 m bredt og ca. 0,7 m højt og er for størstedelen af den ansøgte strækning uden bevoksning. Der står enkelte hybenroser i diget og to æbletræer. Diget er i sin helhed 211 m og grænser mod øst op til en å, og diget fortsætter på den anden side af åen (som dige med reg.nr. F6). Kommunen har optaget fotos af diget, som er medtaget i afgørelsen.

Holbæk Kommune har anført, at det omhandlede dige fremgår af kortbladet for det pågældende område i Geodatastyrelsens kortværk

Danmark (1:25.000) i den seneste reviderede udgave forud for den 1. juli 1992, hvorfor det er omfattet af beskyttelsen i museumsloven. Kommunen har vurderet, at diget er landskabeligt og kulturhistorisk værdifuldt. Kommunen har ved vurderingen lagt vægt på, at diget sandsynligvis er et stendige, at diget fremgår af ældre topografiske kort og indgår som en del af et større sammenhængende digesystem.

Det fremgår af afgørelsen, at Holbæk Kommune har vurderet, at det ansøgte digegennembrud på 24 m ligger udover, hvad der kan meddeles dispensation til. Ved vurderingen har kommunen lagt vægt på at færdsel med landbrugsmaskiner på tværs af diget ikke nødvendiggør nedlæggelse af 24 m af diget.

Holbæk Kommune har bemærket, at kommunen har oplyst klager om, at det er muligt at opnå dispensation til et mindre gennembrud af diget.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Miljø- og Fødevareklagenævnet lægger som ubestridt i sagen til grund, at der er tale om et beskyttelsesværdigt dige, som er omfattet af beskyttelsen efter museumslovens § 29 a, hvorefter der ikke må foretages ændringer i digets tilstand.

Efter museumslovens § 29 j, stk. 2, kan kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelsen i museumslovens § 29 a, stk. 1.

Det fremgår af lovens forarbejder og fast praksis, at det ikke er tilstrækkeligt til at meddele dispensation, at der er påvist driftsmæssige eller økonomiske interesser i, at diget fjernes. Med formuleringen, at der kun i "særlige tilfælde" kan dispenseres fra forbuddet mod tilstandsændringer, er det angivet, at der kun sjældent kan gøres egentlige undtagelser, i hvert fald for så vidt angår så væsentlige indgreb som nedlæggelse. Nævnets praksis for dispensation til nedlæggelse af diger i forbindelse med landbrugets drift er i overensstemmelse hermed restriktiv.

For så vidt angår gennembrud af diget, fremgår det af Kulturarvsstyrelsens vejledning om beskyttede sten- og jorddiger⁴, at der som hovedregel bør gives tilladelse til åbninger til gennemkørsler (digegennembrud) i beskyttede diger, hvis f.eks. dyrkning af et tilkøbt areal indebærer kørsel på landevej eller betydelig omvej. Dog bør antallet af gennembrud og disses placering vurderes i hvert enkelt tilfælde. Placeringen bør ikke ødelægge strukturer som kryds eller hjørner, hvor diger mødes, eller sløre uregelmæssige forløb hos gamle diger, og bredden af åbningen bør i rimeligt omfang indrettes til de køretøjer og landbrugsmaskiner, der skal benytte den.

⁴ Vejledning om beskyttede sten- og jorddiger, Kulturministeriet, Kulturarvsstyrelsen, juni 2009, s. 39.

Det er endvidere nævnets praksis at fastsætte vilkår om, at gennembrud af diger holdes dyrknings- og sprøjtefrie. Herved sikres, at der i perioder, hvor gennembruddene ikke anvendes, kan ske naturlig tilvækst, hvorved diget, uanset gennembruddene, synsmæssigt vil opleves som en ubrudt linje i landskabet, ligesom diget fortsat vil være en gennemgående spredningskorridor og biotop.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at der ikke foreligger et sådant særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation til det ansøgte gennembrud. Nævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at klager ikke har godtgjort, at et afslag på dispensation til det ansøgte gennembrud vil indebære en væsentlig omvej ad offentlig vej ved kørsel mellem markerne. Nævnet bemærker, at det af luftfotos af markerne fra foråret 2019 fremgår, at der er kørespor fra A1 og ind på hver af markerne med en afstand på ca. 100 m. Det er endvidere indgået i nævnets vurdering, at 24 m af digets sydlige ende vil blive fjernet, hvis der meddeles dispensation, hvilket vil påvirke de landskabelige indtryk af, at diget indgår i et netværk af diger i området.

Det forhold, at A1 er en stærkt trafikeret vej, kan ikke i sig selv medføre et andet resultat.

3.2 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr ikke, jf. gebyrbekendtgørelsen § 2.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Holbæk Kommunes afgørelse af 31. august 2020 om afslag på dispensation til etablering af et gennembrud i dige (F1) i skellet mellem matr. nr. og matr. nr. .